

VALTAKUNNALLISET EVANKELIUMIJUHLAT LOHTAJALLA
Kuka olet Jumala – Jeesukselta suojan saa 28.6.2013 klo 20.15
Erkki Koskenniemi

KUKA OLET JUMALA – JEESUKSELTA SUOJAN SAA

1. ” Totisesti, sinä olet salattu Jumala ...”

*Miten olenkaan uurastanut, Jumala!
Miten olenkaan uurastanut, yli voimieni!
Minä olen järjetön luontokappale,
olen vailla ihmisen ymmärrystä.
Minä en ole saanut oppia viisautta enkä ole päässyt tuntemaan Pyhää.
Kuka on noussut taivaaseen ja palannut sieltä? Kuka on koonnut käsiinsä tuulen? Kuka viittansa sisään kietonut vedet? Kuka pannut paikoilleen maan ääret? Mikä on hänen nimensä, mikä hänen poikansa nimi? Sinä tiedät kyllä.
Jumalan jokainen sana on tulessa koeteltu,
hän on niiden kilpi, jotka häneen turvaavat.
Hänen sanoihinsa älä lisää mitään -- hän vaatii sinut tilille, ja petoksesi tulee julki.
(Snl. 30:1-6)*

Upea Sananlaskujen kirjan kohta on ollut usein mielelläni ja myös kielelläni. Näillekin juhliille tulee ihmisiä, joille Jumala on suuri arvoitus. Miten ikinä häntä pohditaankin ja tuumitaan, mistään ei tunnu saatavan otetta. Jumalaa ei voi nähdä eikä häntä voida maalata. Hänen kanssaan ei voi keskustella, eikä häneltä ei voi kysyä mielipidettä. Jumala on etäinen, kaukana, utukuva – ja onko häntä edes olemassa? Ihminen uurastaa yli voimiensa eikä koskaan voi käsittää.

Juuri tätä tarkoittaa luterilaisen uskomme yksi puoli – Jumala on salattu Jumala eikä ihminen voi häntä tavoittaa muualta kuin sieltä, missä Jumala haluaa tulla tavoitetuksi. Jumala on syntiseltä ihmiskunnalta salattu, koska hän on itse halunnut salata itsensä, kääntää selkensä ja piiloutua. Eräs Kirkon opettaja sanoo näin: ”Ethän saa kiinni edes varpusta, ellei se tahdo. Miten sitten saisit kiinni Jumalan, jos hän ei halua olla tavattavissa ja tulla löydettyksi.”

Jos etsit Jumalaa, suostu siihen, että häntä et löydä pohtimalla, väittelemällä etkä äänestämällä. Löydät hänet vain sieltä, mistä hän haluaa tulla löydettyksi. ”Jumalan jokainen sana on tulessa koeteltu, hän on niiden kilpi, jotka häneen turvaavat.” Hämmästelen yhä uudelleen niitä, jotka puhuvat Jumalan valtakunnan asioista niin, että panevat sivuun Raamatun ja ovat oman tai naapurien ymmärryksen varassa. Mielenpitoet saattavat olla varmoja, mutta niillä ei ole mitään tekemistä elävän Jumalan kanssa. Vain Raamattu tuo eteesi todellisen, elävän Jumalan eikä ihmisten kuvitelmaa. Ilman sitä jatkat koko loppuelämäsi sen suuren arvoituksen parissa, jota kukaan ihminen ei koskaan pysty ratkaisemaan.

Jumalan salattuja kasvoja eivät ole etsineet ainoastaan pohdiskelijat, vaan myös ne, jotka ovat kaivanneet hänen apuaan eivätkä ole sitä löytäneet. Pohdiskelija voi istuskella kivellä ja tuumiskellessaan heilutella rennosti varpaitaan, väitellä ja heittää kaiken sikseen kun ei enää huvita. Kokonaan toinen on tilanne siinä vaiheessa, kun elämä alkaa käydä ahtaaksi. Suomalaisen ihmisen elämä näyttää olevan keskimäärin aika valoisaa, jos sitä seuraa leh-

distä ja mainoksista – mutta kun kukaan ei elä keskimääräistä elämää, vaan aivan omaa elämäänsä! Ja joskus siinä nousee tuska ja ahdistus. Tulee työttömyyttä, tulee sairautta, tulee uupumus tai aviokriisi. Ihminen tulee petetyksi, nolatuksi, nollatuksi, ihan pohjalle asti. Tai tulee syvä huoli läheisestä ihmisestä. Missä on silloin Jumala? Missä hän on silloin, kun valvot, itket ja rukoilet? Tuskainen Raamatun ihminen, suuri kärsijä Job, sanoo näin:

Hän kulkee läheltä, enkä minä häntä näe, hän kiittää ohitseni, enkä minä häntä huomaa. Kun hän tempaa käsiinsä jotakin, kuka voi sen estää? Kuka sanoisi hänelle: "Miksi sinä noin teet?" Mikään voima ei käännä pois Jumalan vihaa, hänen alleen lyyhistyvät Rahabin joukot. Kuinka minä voisin käydä kiistaan Jumalan kanssa, kuinka voisin löytää sanat häntä vastaan? Vaikka olisin kuinka oikeassa, en pystyisi hänelle vastaamaan. Voin vain rukoilla armoa häneltä, joka minut tuomitsee. Vaikka hän ottaisi vastaan minun haasteeni, en usko, että hän suostuisi minua kuulemaan – hän, joka myrskyllään iskee minut maahan ja aina vain lisää minun haavojeni määrää ilman mitään syytä. Edes hengenvedon ajaksi hän ei anna minulle rauhaa, ei, hän lisäämistään lisää kärsimystäni. Jos turvaudun voimaan – hänen on voima. Jos vaadin oikeutta, hän kysyy: "Kuka minut haastaa?" Vaikka minä olen oikeassa, oma suuni joutuu tuomitsemaan minut. Vaikka olen syytön, hän tuomitsee minut väärintekijäksi. Syytön olen. Mutta mitäpä minun elämästäni! Minä inhoan sitä. Yhdentekevää! Siksi minä sanon: "Yhtä lailla hän tekee sinusta lopun, olitpa syytön tai syyllinen." Kun tuhon ruoska iskee ihmisiin, hän ei välitä viattomien kärsimyksistä. Kun maa on annettu kelvottomien käsiin, hän peittää tuomarien silmät. Ellei se ole hän - kuka sitten? (Job 11:11-24).

Salattua Jumalaa ei kukaan voi lähestyä eikä ymmärtää. Jos sillä tavalla yrität, tulet pettymään yhä uudelleen, eksymään ja lopulta vihaamaan sitä omaa jumalaasi, jonka luulit löytäneesi, mutta jonka olet todellisuudessa itse tuottanut. Ja kuitenkin – Jumala on tavattavissa, nimenomaan armollinen ja rukoukset kuuleva, elävä ja todellinen Jumala. Elävä persoona, eikä nippu yleviä periaatteita. Hänet voi löytää ja hän löytää sinut. Mutta silloin pienen ihmisen tulee kuunnella tarkoin, mitä suuri Jumala sanoo. Häntä tulee etsiä sieltä, missä hän tahtoo tulla löydetyksi eikä sieltä missä hän tahtoo kätkeytyä. Näillä juhlilla emme tahdo etsiä salattua Jumalaa, vaan kuunnella häntä, joka on tullut meitä kaikkia lähelle.

2. Kaksi todellisuutta

On olemassa kaksi todellisuutta. Toinen on se, minkä me näemme silmillämme, tunnemme käsillämme ja kuulemme korvillamme. On olemassa myös toinen todellisuus, se, minkä Jumalan sana tuo meidän eteemme. Raamattu kertoo, miten muutamat ihmiset ovat saaneet nähdä Jumalan. Heidän sanansa heijastelevat hämmästyttä, kunnioitusta ja pienen ihmisen kauhua suuren ja Pyhän edessä:

*Kun minä sitä katselin,
istuimet asetettiin paikoilleen,
ja Ikiaikainen istuutui.
Hänen pukunsa oli valkea kuin lumi
ja hänen hiuksensa ja partansa kuin puhdas villa.
Hänen valtaistuimensa oli tulen liekkejä,
ja sen pyörät olivat palavaa tulta.
Hänen luotaan lähti liikkeelle tulinen virta. Tuhannet ja taas tuhannet palvelivat häntä, miljoonat seisovat odottaen hänen edessään. Oikeus asettui istumaan, ja kirjat avattiin.
(Dan. 7:9-10)*

Tämän suuren ja Pyhän ovat siis muutamat nähneet kasvoista kasvoihin. Niin kävi Jesajalle, joka tempaistiin keskelle suurta jumalanpalvelusta ja hän huusi kauhuissaan, koska hän tajusi ettei hän, syntinen ihminen voi ikinä kuulua tähän pyhien joukkoon eikä seistä Pyhän edessä. Paljon enemmän on niitä, joita Jumala on koskettanut niin, että he ovat tajunneet

jotakin tästä toisesta todellisuudesta ja myös Jumalan pyhydestä. Tarpeeksi, sillä he ovat tajunneet tärkeän asian – Jumala on pyhä ja minä olen syntinen. Jumalan edessä jokaisen ihmisen osa on seistä syntisen ja kadotukseen tuomitun ihmisen paikalla.

Nämä evankeliumijuhlat ovat osa pitkää perinnettä. Sen perinteen ytimessä on, että aivan tavalliset ihmiset ovat huolestuneet omasta tilastaan ja saaneet siihen avun. On ollut pakko lähteä naapuriin kysymään tietä Jumalan luo, ja sitten yhdessä eteenpäin. On syntynyt liikettä, herätysliikettä. Sitä liikettä tapahtuu yhä tänään, isommassa tai pienemmässä mitakaavassa, nopeasti ja tunnekuohon vallassa tai hitaasti ja ilman suuria kokemuksia. Mutta tapahtuu. Olethan sinäkin täällä ja olenhan minäkin, etsimässä Jumalan apua. Ja sitä me totisesti tarvitsemme, enemmän kuin ollenkaan ymmärrämme.

3. ” ... sinä Israelin Jumala, sinä Vapahtaja”

Jumala ei jäänyt kauas kirkkauteen katsomaan, miten surkeasti me syntiset selviämme tässä syntisessä maailmassa. Hän ei jäänyt vain odottamaan, miten päädyimme kaikki lopulta kadotukseen. Hän välitti, hän tuli lähelle, hän rakasti. Hän toimi ja lähetti oman Poikansa meidän luoksemme. Raamattu sanoo näin:

Jumala itse teki Kristuksessa sovinnon maailman kanssa eikä lukenut ihmisille viaksi heidän rikkomuksiaan; meille hän uskoi sovituksen sanan. Me olemme siis Kristuksen lähettiläitä, ja Jumala puhuu teille meidän kauttamme. Pyydämme Kristuksen puolesta: suostukaa sovintoon Jumalan kanssa. Kristukseen, joka oli puhdas synnistä, Jumala siirsi kaikki meidän syntimme, jotta me hänessä saisimme Jumalan vanhurskauden.

Jumalan työtovereina me vetoamme teihin: ottakaa Jumalan armo vastaan niin, ettei se jää turhaksi! Hänhän sanoo:

-- Oikealla hetkellä olen kuullut sinua, pelastuksen päivänä olen tuonut sinulle avun.

Juuri nyt on oikea hetki, juuri nyt on pelastuksen päivä. (2 Kor 5:19-6:2)

Kristillisen uskon ytimeen kuuluu kaksi asiaa, joita on hieman vaikea liittää toisiinsa. Ensimmäinen on hyvin avara ja toinen hyvin kapea. Ensimmäinen on se, että Isä Jumala ottaa vastaan erotuksetta jokaisen ihmisen Jeesuksen takia. Toinen on se, että ei ole olemassa mitään Jumalan pelastavaa armoa ilman Jeesusta ja hänen työtään. ”Jeesus vastasi: ”Minä olen tie, totuus ja elämä. Ei kukaan pääse Isän luo muuten kuin minun kauttani.” (Joh. 14:6).

Meidän ei ole helppo yhdistää toisiinsa näitä kahta. Luontomme laittaa vastaan molemmilla puolilla. Ensimmäiseen siksi, että armo menee liian halvalla. Ei se mene halvalla, se menee ilmaiseksi. Jumala oli Kristuksessa ja teki sovinnon maailman kanssa. Siksi Kristuksen lahjoittama armo sulkee sisäänsä jokaisen, aivan jokaisen. Sen avarammaksi ei armo muutu. Ja toisaalta tuntuu hyvin ahtaalta: Siiskö Jumalan armo on tarjolla vain Kristuksessa eikä missään muualla? Juuri niin asia on. Kristus on paitsi tie myös ainoa tie Jumalan luo. On vain yksi tapa nähdä Jumalan rakastavat Isän kasvot ja se on olla tekemisissä Jeesuksen kanssa. Kristuksen torjulla ei ole armahtavaa Jumalaa. Joka ei mene sisälle ovesta, ei pääse kivimuurin läpi. Molemmat puolet ovat totta: Täydellinen ja ilmainen armo Kristuksessa, mutta ainoastaan Kristuksessa.

Vietän kesäisin paljon aikaa merellä, Turun saaristossa. En tiedä, miten paljon Lohtajan rannikolla on merellä syvyyttä, mutta noillakin kulmin sitä saattaa olla 30 tai 60 metriä ja täällä varmaan enemmän. Jotakin putoaa joskus mereen puhelin. Se on siellä sitten eikä

sitä takaisin saa. Joltakin on irronnut perämoottori eikä sitä kukaan enää rannalle ongi. Mennyt on mennyttä. Nämä ovat harmin aiheita, mutta valtava lohdutus on siinä, mitä Jumalasta sanotaan Raamatussa:

”Jumala, onko sinun vertaistasi! Sinä annat synnit anteeksi ja jätät rankaisematta jäljelle jääneen kansasi rikkomukset. Sinä et pidä vihaa iäti, sinä olet laupias. Sinä armahdat meitä yhä, poljet syntimme jalkojesi alle. Kaikki syntimme sinä heität meren syvyyteen.”
(Miika 7:19-20)

Kun Jumala heittää kaikki meidän syntimme Kristuksen tähden meren syvyyteen, niitä ei ongi esille Pirukaan. Ei yksikään ihminen, ei yksikään enkeli. Ei kukaan.

4. Luottamus – mitä se on?

Kristillinen usko sisältää monta ulottuvuutta. Yksi niistä on luottamus, luottamus hyvään Jumalaan.

Mietipä hetki keneen luotat. Jos sinun pitäisi nimetä muutama ihminen, joihin luotat todella lujasti, keitä he ovat ja miksi heihin luotat? Ajattelepa näin: Kadulla sinua vastaan tulee joku, joka kysyy pankkikorttiasi ja sen tunnuksia. Antaisitko ne hänelle? Tuskinpa vain. Mutta antaisitko jollekin ja kenelle? Antaisitko jollekin, johon luotat aivan varmasti? Kyllä minä saan mieleeni ne ihmiset, joihin luottaisin. Ei ole vaikeaa antaa korttia vaikka omalle pojalleni auton tankkaamista varten. Ei hän sitä väärin käytä. Ehkä sinäkin saat mieleesi sellaisen ihmisen, johon luotat näin. Mutta niin tai näin, mieti, millä tavalla on syntynyt se luottamus, jota tunnet jotakuta ihmistä kohtaan. Eikö näin: Se syntyy hitaasti, monien vuosien aikana. Se kasvaa ja on kasvanut monessa vaikeassa hetkessä: Tuo ihminen ei ole minua koskaan pettänyt eikä petä jatkossakaan

Juuri samalla tavoin syntyy luottamus Jumalaan: vähitellen, ehtoollismessu ehtoollismessulta, laulu laululta, kriisi kriisiltä. En tiennyt minne hän vei enkä miksi hän vei, mutta sen tiedän, että hän vei. Ei hylännyt, ei unohtanut, ei jättänyt. Ja hän on sietänyt minua syntistä jo vuosia, vuosikymmeniä ja on luvannut viedä kotiin asti. Opettelen luottamaan, luotan. Isäkö hylkäisi lapsensa?

5. Suurta kiitollisuutta ja suurta ahdistusta

”Kuka voi sanoiksi pukea Herran voimateot, kuka voi häntä kyllin ylistää?” (Ps. 106:2)

Kristuksen Kirkon elämä on kummallista. Toisaalta se on suurta iloa ja kiitollisuutta. Toisaalta se on taistelua suuren heikkouden keskellä.

*Minä laulan sinun kunniaasi,
Jumalani, kuninkaani!
Minä kiitän sinun nimeäsi aina ja ikuisesti.
Joka päivä minä sinua kiitän,
minä ylistän sinun nimeäsi
aina ja ikuisesti.
Suuri on Herra, ylistettävä yli kaiken, tutkimaton hänen suuruutensa!
Sinun tekojasi ylistetään polvesta polveen,
isät kertovat ihmeitäsi lapsilleen,
tuovat julki sinun kirkkautesi, loistosi ja kunniasi.*

*Minä mietiskelen sinun ihmetekojasi.
Miten valtavia, miten pelottavia ovatkaan sinun tekosi,
kerrottakoon niistä kaikille.
Minä julistan sinun suuruuttasi.
Levitkään sanoma sinun hyvyytesi runsaudesta, kiitettäkään sinun vanhurskauttasi riemuiten.”
(Ps. 145:1-7)*

Sitä mukaa kun uskon tiellä jää kilometrejä taakse, usko pelkistyy. Moni asia jää sivuun ja katse kiinnittyy Kristukseen ja Jumalan käsittämättömään hyvyyteen. Messu messulta seisoo Pyhän Jumalan edessä paljon rikkoneena, mutta täydellisesti armahdettuna. On vain ääretöntä Jumalan hyvyyttä ja rakkautta. Ei kukaan voi sitä sanoiksi pukea.

Ja sitten uskossa on toinen puoli – kun tämä maailma ei ole meidän kotimme, me olemme täällä vieraita ja muukalaisia. Meidän kotimme on muualla, Isän luona. Me emme ole siellä, vaan me olemme vasta matkalla. Ja muukalainen on täällä outo ja vieras, vain läpikulumatkalla, ja kantaa vielä mukanaan paljon sellaista, joka jää ja jonka pitää jäädä tänne. On oma synty ja heikkous, josta ikinä ei päästä irti. On surut ja murheet, jotka kuuluvat ihmisen elämään. On matka ja matkan vaivat. Apostoli Pietari muistuttaa:

*Niin kuin hän, joka teidät on kutsunut, on pyhä, niin tulkaa tekin pyhiksi kaikessa mitä teette. Onhan kirjoitettu: "Olkaa pyhät, sillä minä olen pyhä." Ja jos kerran te rukoillessanne kutsutte Isäksi häntä, joka puolueettomasti tuomitsee kunkin hänen tekojensa mukaan, niin eläkää jumalanpelossa tämä muukalaisuutenne aika. Tiedättehän, ettei teitä ole lunastettu isiltä perimästänne tyhjänpäiväisestä elämästä millään katoavalla tavarella, hopealla tai kullalla, vaan Kristuksen, tuon virheettömän ja tahrattoman karitsan, kalliilla verellä. Hänet oli valittu jo ennen maailman perustamista, ja nyt aikojen lopulla hänet on tuotu julki teitä varten. Hänen kauttaan te uskotte Jumalaan, joka herätti hänet kuolleista ja antoi hänelle kirkkauden, niin että te uskoessanne myös panette toivonne Jumalaan.
(1 Piet. 1:14-21)*

Kuka siis olet, Jumala? Eräs Kirkon opettaja vastaa näin:

*Mikä, kysyn, jollet Herra, minun Jumalani? Sillä kuka on Herra, jollei meidän Herramme, tahi kuka on Jumala, jollei meidän Jumalamme? Korkein, parhain, mahtavin, kaikkivaltaisin, armollisin ja vanhurskain, salatuin ja kuitenkin kaikkialla läsnäoleva, kaunein ja voimallisin, lujana seisova ja samalla saavuttamaton, muuttumaton ja kuitenkin kaikki muuttava, Sinä joka et koskaan ole uusi etkä koskaan vanha, joka uudistat kaikki, mutta saatat ylpeät lakastumaan; aina vaikuttava, aina levollinen, joka kokoat etkä mitään tarvitse, joka kannat, täytät ja suojelet, joka luot, ravitset ja täydelliseksi teet, joka etsit ja jolta kuitenkaan ei mitään puutu! Sinä rakastat etkä rauhaasi menetä, Sinä kiivastut ja olet levollinen; Sinä kadut ja Sinä vihastut, mutta säilytät tyyneytesi, Sinä muutat kaikki, itse koskaan muuttumatta. Sinä otat talteen, minkä löydät, mutta et ole koskaan sitä kadottanut ...
(Augustinus, Tunnustukset 1,4).*

Hän on suuri salaisuus, salattu ja käsittämätön Jumala, mutta syntisiä ihmisiä kohti Jeesuksessa kääntynyt ja palavasti ihmisiä rakastava Isä. Monien vastausta vailla olevien kysymysten, kaiken heikkouden ja syntisyytemme keskellä meidän huulillamme ovat apostolin sanat:

Häntä te rakastatte, vaikka ette ole häntä nähneet, häneen te uskotte, vaikka ette häntä nyt näe, ja te riemuitsette sanoin kuvaamattoman, kirkastuneen ilon vallassa, sillä te saavutatte uskon päämäärän, sielujen pelastuksen. (1. Piet. 1:8)